

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_02]

Hvis du plagierer i en studentoppgave, så kan du stryke eller i verste fall bli utestengt.

Og mange studenter plagierer uten at de vet om det sjøl engang.

[SPEAKER_00]

Plagiering betyr egentlig kidnapping eller tyveri.

[SPEAKER_01]

Og det er faktisk ikke så veldig vanskelig å unngå å havne i plagieringsfella.

[SPEAKER_02]

Dette er podkasten om akademisk skriving, laga i samarbeid mellom bibliotekene ved Universitetet i Stavanger, Nord universitet og Høgskolene i Østfold.

I denne episoden skal vi forklare hva plagiering er, og hvordan du kan unngå det.

Jeg heter Ingeborg Marie Jensen og driver studieverksted ved Universitetsbiblioteket i Stavanger.

Jeg har med meg to spesialister i kildebruk.

Stine Torp Løkkeberg er førsteamanuensis ved Høgskolen i Østfold.

Terje Blåsternes er universitetsbibliotekar ved Universitetet i Stavanger.

Først må vi avklare, hva er egentlig plagiat, Terje?

[SPEAKER_00]

Ordet plagiat betyr egentlig kidnapping eller tyveri, og i akademisk sammenheng er plagiat det som kan skje dersom man i egne oppgaver bruker ideer eller tekst fra kilder uten å henwise til disse kildene.

Når du ikke henviser til kilder som du har brukt, så framstår dette som ditt eget uten at det faktisk er det.

Da har du lånt materialet fra andre uten å vise dette for leseren.

Da risikerer du å begå plagiat.

[SPEAKER_02]

Jeg opplever i studieverksted at mange studenter kommer inn og spør om vi kan sjekke om de har plagiert i teksten sin.

De er altså veldig usikre på om det de har gjort er plagiat eller ikke.

Har dere tilsvarende erfaring?

[SPEAKER_00]

Ja, på universitetsbiblioteket så erfarer vi en økende etterspørsel fra studenter om veiledning i hvordan det skal siteres og refereres korrekt i oppgaveskriving.

Det virker som mange er usikre på hvordan dette skal gjøres, og kanskje opplever at de har fått for liten veiledning og opplæring på faget.

Samtidig har det de siste årene vært et økt fokus på

plageringsproblematikk.

Så her har faglig ansatte, fakultet og universitetspolitikk en felles utfordring i å gi tidlig og god opplæring i korrekt kildebruk for nye studenter.

[SPEAKER_01]

Vi ser også tall fra Felles klagenemnd som viser at det er flest plagiatsaker.

Og så er det noen saker med bruk av ulovlige hjelpemidler og ulovlig samarbeid.

[SPEAKER_02]

Men hvordan kan studentene sikre seg mot å plagiere i oppgavene sine?

[SPEAKER_01]

De må lære seg de grunnleggende reglene for hva som er plagiat, sånn at de opplever seg å være trygge i møte med det.

Typiske eksempler på plagiering kan være klipping og liming eller lettere omarbeidelse av materiale som ligger f.eks.

på internett.

Det kan være kopiering fra andres arbeid som studenter har fått tilgang til.

Det kan også være samarbeid som ender i for like tekster.

En annen ting som ikke studenter alltid tenker på, er det som går på selvplagiat.

Det kan være at man har skrevet en oppgave i et tidligere emne, og så ønsker man å bruke deler av det inn i en ny oppgave i et nytt emne.

Da er det viktig at hvis man skal gjøre det, selv om det ikke er anbefalt, så må man også referere til at dette er ting som allerede er blitt vurdert tidligere.

Det siste er det som går på kopiering og omarbeiding av oppgaver som andre studenter har levert tidligere.

Altså det vi kaller for koking.

[SPEAKER_02]

Koking er en god metafor.

Vi vil gjerne servere godt til gjestene våre og lage mat fra grunnen av.

Da blir det ikke sett på som god skikk å varme opp en fjordandmiddag og presentere den som sin egen.

[SPEAKER_00]

Man skal ikke bare lunke noe i mikroen.

Man skal sette sitt eget preg og stempel på arbeidet.

[SPEAKER_02]

Hvis du lunke noe i mikroen, må du fortelle at det er det du har gjort, og ikke presentere det som din egen mat.

Det er kanskje det som er nettopp det som er vanskelig for studentene.

Det at de på den ene sida blir bedt om å være selvstendige og komme med noe eget.

Og på den andre sida så skal de bygge det på litteratur og teori som finnes fra før.

Og oppskriften på å klare det, det er jo egentlig å bli veldig god til å sitere og henvise til kilder i teksten.

Dermed så vil du jo nesten automatisk vise selvstendighet.

[SPEAKER_00]

Det er grovt sett tre måter å henvise til kilder i teksten.

Det er direkte-sitat, indirekte-sitat eller parafrase, og det som kalles henvisning.

I direkte-sitat gir man en ordrett gjengivelse av en passasje fra kilden, med sidetall.

Og sitattegn, selvsagt.

Mens i indirekte-sitat gjengir man kilden med egne ord.

Så har du henvisning, som er henvisning til

Da trenger man ikke være spesifikk i henvisningene når det gjelder sidetall.

Men det er viktig å være klar over at både for direkte og indirekte sitat at selv om man har gjengitt med egne ord, så må man henvise så presist som mulig.

Og det vil i praksis si henvisning til sidetall.

Dette er noe som APA bl.a.

anbefaler.

[SPEAKER_02]

Gjennom å bruke teknikkene, vil selvstendigheten til studenten komme fram.

De skal velge ut den litteraturen de bruker.

Ved å henvise og referere til det, vil de vise at de har gjort disse valga.

De skal gjennom parafrasene vise at de har forstått det de har lest, og at de har forstått det på sin måte og klarer å gjengi dette med sine egne ord.

De vil henvise nøye til kildene og skille ut det kildene har sagt, fra det de sjøl sier.

Vise tydelig det som er studentens budskap og studentens egne ordninger.

... erfaringer eller refleksjoner i teksten.

Så jeg tenker at det å bli skikkelig god på referanse, det gjør også at du blir god på drøfting.

Og drøfting er jo noe av det som studentene ofte syns er aller vanskeligst.

[SPEAKER_01]

Men som faglærer ser jeg ofte at studentene er usikre på hvordan de skal bruke Kildekorrekt.

Og veldig mange skriver jo lange passasjer, lange avsnitt, før det kommer en referanse.

Og det er jo problematisk av mange årsaker, men det vi typisk ser, er jo at ...

Til første arbeidskrav, så er det ikke krav om at man skal ha så mange kilder i teksten.

Og da er det veldig mange som tenker at da er det greit å bare henvise helt på slutten.

Men selv om man bruker få kilder i et arbeidskrav, så skal man også henwise hver gang man bruker kilden.

[SPEAKER_00]

Ja, det er veldig viktig å alltid vise hvor man har brukt en kilde i teksten.

Og selv om det bare er én kilde, så blir ikke dette mindre viktig. Man skal jo lære håndverket, altså det tekniske ved å henwise til kilder.

Og dessuten så skal man jo demonstrere en selvstendig forståelse av kilden.

Og for å kunne vurdere en students selvstendige forståelse av kildeteksten, så må jo den som leser kunne etterprøve dette, og da bør det være en henvisning.

[SPEAKER_01]

Og så er det også etter hvert så vil det kreves at man må ha flere referanser når man kommer lenger ut i studieløpet.

Så da er det jo ikke greit å bare bruke få referanser, men da krever man at man må bruke ...

[SPEAKER_02]

Også i de tekstene der en bare har én kilde, blir det en annen dynamikk i teksten når en henviser ganske tett og veksler mellom kildens ord og sine egne ord.

Det blir nesten en service til leseren, tenker jeg.

At en hele veien kan vise hvor har jeg dette fra, og hva er det nå jeg viser til?

Sånn at leseren kan gå tilbake og se.

Hvorfor tenker han disse tankene?

Jo, fordi den og den teoretikeren har sagt sånn og sånn.

Særlig når en parafraserer eller gjengir indirekte, kan en lure på om studenten har forstått dette riktig.

Da går det an å gå tilbake til hovedkilden og sjekke det.

Andre har kanskje lyst til å lese mer om et tema.

Da er det en veiviser til hvor en kan gå tilbake og lese mer.

[SPEAKER_00]

Ja, det er faktisk ikke bare en service heller, det er et krav.

Man skal være så presis som mulig i henvisningen til kilder av hensyn til etterprøvbarehet.

At andre skal kunne raskt spore de kildene som er brukt, og vurdere disse selvstendig.

Din bruk av kildene, din tolkning av kildene.

Så man må alltid henwise til kilden.

Der må man ha brukt en kilde i teksten.

Hvis henvisningssystemet er godt, så blir man som en slags guide i sin egen tekst.

Man tar leseren i hånden og viser vei gjennom teksten.

Sier at 'nå er det kildene mine som snakker', 'nå er det jeg som reflekterer og snakker'.

Sånn at leseren aldri blir i tvil om hvem som snakker i teksten.

For hvis leseren blir i tvil om det, så blir han forvirret, og da har man et problem.

Da er henvisningssystemet ikke helt på plass.

[SPEAKER_02]

Stine, du sitter i klagenemnda i Østfold.

Hva er konsekvensene hvis en student blir tatt i plagiat?

[SPEAKER_01]

Aller først så er det jo en mangel på læring.

Hvis man har gått gjennom studieforløpet ved å plagiere, så blir det jo lite læring ut av det.

Og veldig mange av våre studenter skal jobbe med sårbare grupper.

Og samfunnet skal jo ha en tillit til at den kompetansen som vitnemålet reflekterer, er reell.

I tillegg har vi de formelle konsekvensene, som kan være annullering av eksamen.

Det teller som et eksamensforsøk, eller det kan også være en utestenging.

Man kan utestenges fra all høyere utdanning i inntil ett år.

[SPEAKER_02]

Men å få plagiere studentene, har du noe inntrykk av det?

[SPEAKER_00]

Min overbevisning er at det skyldes stort sett mangel på konkret kunnskap om god henvisningsskikk.

Og jeg tror også at mange undervurderer betydningen av kildebruk for kvaliteten på oppgaven.

Det er lett for å tenke at kildene kommer til slutt bakerst i dokumentet, og da kan man vente med det til slutt.

Men kildene må man være oppmerksom på gjennom hele skriveprosessen, og ikke undervurdere betydningen av kildene for kvaliteten på oppgaven.

Dårlige språkferdigheter kan være en grunn til at noen velger å legge seg for tett opp til kilden når de skal gjengi kilder.

[SPEAKER_01]

Det er viktig at studentene setter seg inn i hva er plagiat, hvilken referanseteknikk gjelder for ditt studium, og aldri kjøper eller låner oppgaver av andres arbeid og utgir det som sitt eget.

[SPEAKER_02]

Det er lov å be om hjelp.

Bibliotek og faglærere, mange høyskoler og universiteter har studieverksteder og skrivesentre.

Der er det folk på jobb for å hjelpe studentene, som er spesialister i disse tingene.

Mange studenter kommer kanskje ikke og ber om hjelp, eller kommer for seint.

[SPEAKER_01]

Og det er viktig å tenke på at vi er ikke der for å ta studentene.

Vi vil dem vel.

Vi vil at dem skal lykkes, og da må de tørre å spørre om hjelp.

[SPEAKER_02]

Kilde og referanse er en viktig del av det å skrive en oppgave. Derfor er det viktig at du setter av nok tid i arbeidet med oppgaven, sånn at du kan lese gjennom en ekstra gang på slutten med et særlig blikk på sitater, henvisninger og referanse. Og du får tid til å spørre om hjelp hvis du trenger det. Husk å følge de andre podkastene våre om akademisk skriving. Takk for at du hørte på oss, og lykke til med skrivearbeidet.